

El diccionari personalitzat dels Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona

El desenvolupament tecnològic procura solucions a la necessitat tant de potenciar l'autonomia dels usuaris a l'hora de redactar correctament com d'optimitzar els processos de revisió lingüística dels professionals. En aquest sentit, és útil aprofitar els recursos propis dels entorns ofimàtics —per l'estalvi de temps que això suposa enfront de les eines externes, més potents, però més lentes i complexes— i personalitzar-los per a adaptar-los a la nostra comunitat d'usuaris.

És per aquest motiu que els Serveis Lingüístics (SL) de la Universitat de Barcelona van pensar un diccionari personalitzat, com a solució integrada als programes ofimàtics, perquè els usuaris de la comunitat universitària (alumnat, professorat i personal d'administració i serveis) poguessin verificar l'ortografia dels seus textos amb autonomia, garantia i estalvi de temps.

Per a fer això es va tenir en compte que els verificadors ortogràfics que integren la majoria de programes informàtics permeten detectar les paraules que no apareixen en el vocabulari estàndard que tenen per defecte. Atès que, generalment, aquest vocabulari és limitat i de caràcter molt general i que l'usuari té la possibilitat de crear o d'incorporar diccionaris personalitzats més complets i específics, que cobreixin més encertadament les necessitats dels seus textos, es va planificar un d'aquests diccionaris personalitzats.

Aquest diccionari personalitzat, especialment pensat per a la comunitat universitària, havia de ser extens, útil i eficaç, tant en l'àmbit general com en els discursos més especialitzats, i complementar el

diccionari intern dels paquets ofimàtics més utilitzats (el Microsoft Office i l'OpenOffice.org).

El lèxic general i el de gestió universitària es va obtenir dels diccionaris personalitzats dels tècnics que treballen en la correcció i la traducció de textos. Pel que fa a la terminologia, es van incorporar els termes procedents de les obres lexicogràfiques que amb el temps s'havien elaborat i publicat als Serveis Lingüístics (pertanyents a les col·leccions «Diccionaris d'Especialitat», «Vocabularis Bàsics per a l'Alumnat», «Vocabularis Universitaris» i alguna altra obra fora de col·lecció com ara el *Vocabulari de mineralogia*, d'Oriol Ribà). Els títols d'aquestes obres es poden consultar al catàleg de publicacions dels SL (www.ub.edu/sl/catalog). A més, amb el consentiment del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, també s'hi va integrar el *Vocabulari de dret penal i penitenciari*, que ja s'oferia en línia amb la mateixa finalitat. Aquesta col·laboració afavoreix la difusió del diccionari personalitzat i permet que se'n beneficiï, també, el personal de la Generalitat i d'altres administracions.

Mitjançant un flexionador automàtic, totes les paraules es van expandir morfològicament (gènere i nombre en el cas dels noms i dels adjectius, i mode, temps, persona i nombre en el cas dels verbs) perquè es reconeguin les diferents ocurrències possibles.

A fi que els usuaris es puguin baixar el diccionari personalitzat i habilitar-lo des del seu entorn ofimàtic (tant el Microsoft Office com l'OpenOffice.org), s'ha publicat un web (www.ub.edu/sl/diccionari) que, a banda de contenir el fitxer amb el

diccionari, presenta els avantatges i els inconvenients d'aquests sistemes de verificació ortogràfica a partir d'exemples, explica la justificació i el contingut del diccionari personalitzat que s'oferix, i recull el procés d'instal·lació i d'activació de l'arxiu comprimit tenint en compte programes i versions diferents. Si treballen amb el Microsoft Office, el verificador els servirà tant per al Word com per al PowerPoint, l'Excel, l'Outlook, etc. Si treballen amb l'OpenOffice.org, el podran utilitzar al Writer i també a l'Impress, al Calc, al Draw, etc.

Amb vista al futur, el projecte es vol continuar desenvolupant. D'una banda, s'ampliarà el nombre de termes del diccionari amb la incorporació d'alguns dels repertoris terminològics de la Terminologia Oberta del TERMCAT (www.termcat.cat/productes/toberta.htm), que també s'expandiran morfològicament. De l'altra, es vol incorporar un mòdul d'exclusions, a fi de solucionar casos com ara *aixo es una proba*, que el verificador actual no senyala, atès que cada paraula separada és correcta, encara que sigui poc freqüent. Incorporant algunes d'aquestes paraules al diccionari d'exclusions (com ara *aixo* —primera persona del singular del present d'indicatiu del verb *aixar*— o *proba* —femení de l'adjectiu *probe*), el verificador sí que les marcarà i ens ajudarà a millorar la qualitat lingüística dels nostres textos.

ANNA GRAU
MARTA JUNCADELLA
Serveis Lingüístics
Universitat de Barcelona